

Suzana Zagorc

KAJ PA VIDVA ČAKATA?!

*Zgodba para, ki ga odločitev za otroka pelje
od uradne preko alternativne medicine
vse do osebnotne preobrazbe*

Suzana Zagorc

KAJ PA VIDVA ČAKATA?!

*Zgodba para, ki ga odločitev za otroka pelje
od uradne preko alternativne medicine
vse do osebnotne preobrazbe*

UMco

Ljubljana, 2015

Suzana Zagorc
KAJ PA VIDVA ČAKATA?!

Zgodba para, ki ga odločitev za otroka pelje
od uradne preko alternativne medicine
vse do osebnostne preobrazbe

© za Slovenijo UMco, d. d., 2015. Vse pravice pridržane.

Izdajatelj in založnik: UMco d. d., za založbo Samo Rugelj

Zbirka Preobrazba

Urejanje: Renate Rugelj in Samo Rugelj

Jezikovni pregled: Mira Turk Škraba

Oblikovanje ovitka: Aleš Cimprič

Slika na naslovnici: Depositphotos

Postavitev: Aleš Cimprič in Klara Jarc

Tisk: NTD d. o. o.

Naklada: 500 izvodov, 1. natis

Ljubljana, 2015

Brez pisnega dovoljenja založbe je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, skupaj s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki, v okviru določil Zakona o avtorski in sorodnih pravicah.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-94
618.177(092)

ZAGORC, Suzana

Kaj pa vidva čakata?! : zgodba para, ki ga odločitev
za otroka pelje od uradne preko alternativne medicine vse
do osebnostne preobrazbe / Suzana Zagorc. - Ljubljana :
Umco, 2015. - (Zbirka Preobrazba)

ISBN 978-961-6954-39-6

281191424

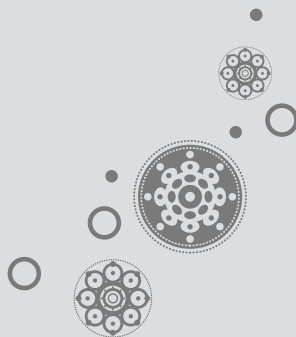
UMco d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
tel.: 01/ 520 18 39, e-pošta: bukla-urednistvo@umco.si, www.bukla.si

VSEBINA

Prolog	9
Prvi del: PROJEKT OTROK	17
Dajva!	19
Uf! Pa kako je to mogoče?!	26
Pa sva šla na pot ... k zdravniku	30
Noge v zrak, pa bo ...	34
Laparoskopija	37
Operacija	42
Odklop	49
Inseminacija	52
Oploditev z biomedicinsko pomočjo	58
Smrt	65
Poroka	72
Drugi del: ZDRAVNIKI IN ZDRAVILCI	79
Zdravilec Željko	81
Oploditev z biomedicinsko pomočjo. Drugič	85
Informirana voda	106
Bioresonanca. Prvič	112
Vidva sta v pričakovanju	119
Bioenergetik Branko	126
Tradicionalna kitajska medicina	131
Bioidentični hormoni	136
V tretje gre rado?	141
Zakaj sva čakala?	150

Tretji del: ČE BOM LE DOVOLJ ZDRAVO ŽIVELA ...	157
Samo zdravje	159
Kaj pa vidva čakata?!	165
Moj guru Lojze	169
Izpiranje črevesja	176
»Dead fish«	183
Razstrupljena in okrepljena	186
Intolerance	192
Bioresonanca. Drugič	196
Supernutricistka	203
Dobra potrošnica	211
Četrty del: RESNICA	215
Tema	217
Ranjena ženska	223
Kje je duša?	229
Blagor meni	237
Naj Bog vodi tvojo roko	240
Romantika	245
Zahvale	253

*»Iz 'ženske projekta' skozi trnje postajam Ženska. Levim se.
Kot kača se izvijam iz preozke kože, ki me utesnjuje.
Čeprav ni lahko, sem hvaležna. Za vse, kar je bilo, je in bo.«*
(iz knjige)

PROLOG

Razpeta ležim na ginekološki mizi. Noge razkrečene v stremenih, roke sklenjene na prsih. Prsti krčevito stiskajo drug drugega. *Vdih-izdih, vdih-izdih*, se skušam pomiriti. O Bog, prosim, naj mi pove dobro novico. Zagotovo mi bo povedal dobro novico. Vstopil bo, se nasmehnil in mi povedal, da se je oplodilo vsaj šest jajčec. Dve mi bodo vstavili, ostali pa so primerni, da jih zamrznejo. Povedal mi bo, da sem se tokrat dobro odzvala na novo kombinacijo hormonskih zdravil. *Povedal mi bo, da sem dobra.*

Vstopi. Oblečen je v zeleno zaščitno haljo, pogled ne izda ničesar. Gledam zdaj njega, zdaj zaslon pred sabo. Na njem sta izpisani imeni. Andrej in Suzana Zagorc. Ta zaslon poznam še predobro. Takšne zaslone poznam še predobro. Želim si, da jih ne bi. Zaslon, ki te z mikroskopsko natančnostjo popelje v svet tvojih jajčnikov, foliklov, jajčec. Prikaže iglo, ki ti prebada jajčnike in srka jajčeca. Istočasno začutiš ostro bolečino. Vsakič močnejšo. Močnejšo z vsakim novim vbodom, z vsakim novim poskusom. Anestezija ni potrebna, pravi dr. Reš. Zakaj bi omamljali jajčeca že sedaj? Seveda se z njim strinjam. Jaz sem za naravno. O, kako zelo naravno živim zadnja leta! Prepričana sem, da bom lahko imela otroke, če bom le živela dovolj eko. Čeprav boli, se strinjam, da otroka ne bom zastrupljala že sedaj.

»Gospa Zagorc.« Brez čustev. Samo dejstva. Kocka pada. Koliko pik se bo pokazalo?

»Vstavili bomo en zarodek. Oplodila so se tri jajčeca, a se dva zarodka nista razvijala dalje.«

V trenutku so moje sanje podrte. Podrti so upi, da bo tokrat bolje, da se je moje izčiščeno in okrepljeno telo, podprto z zgolj pozitivnim mišljenjem ter novo kombinacijo hormonov, odzvalo bolje. Da sem *boljša*. Ko mi je v ne-vem-že-katerem poskusu še bolj na začetku, mislim, da v drugem, povedal, da je samo eden, sem bila še polna optimizma. *Saj samo enega potrebujem, pa tega dobrega*, sem mu takoj radostno vzkliknila nazaj. A tokrat ne. Tokrat sem res potrebovala drugačno informacijo. Drugačno, boljše, kot sem jo že slišala. Drugačna bi prinesla tudi drugačen izid. Na drugačno sem se pripravila, o drugačni sem sanjala, molila zanj, drugačno informacijo sem pošiljala v vesolje.

Le s težavo zadržujem solze. Samo majhen upajoč glasek še lahko spravim iz sebe. »Pa je dober?« Vse kar potrebujem, je, da prikima in me pomiri z besedami: »Ja, dober je.« A ni prikimal. Ne dr. Reš. On je mojster svojega poklica, vse opravi brezhibno, a ne vliva upanja. To ni njegovo področje. Verjetno je prepričan, da so za to pristojni drugi, šarlatani. Sedaj ga že skoraj poznam. Verjamem, da je dober po srcu, a ve, da vsakršen up le okrepi končno razočaranje. V svoji karieri jih je verjetno doživel že veliko. Zato ne spodbuja upanja. Teorija o moči pozitivnega razmišljanja se njega ni dotaknila. Še več, s svojimi predstavitvami odstotkov možnosti poskrbi za to, da ti zatre vsakršno preveliko navdušenje. Vsaj meni ga je.

Vsa njegova dejstva sem že poznala. Zbirala sem moči in ga z očmi rotila, naj mi pove kaj dobrega. Samo eno dobro besedo. A ne. Je že začel: »Ne vem. Tega ne moremo vedeti. Poglejte, imeli ste enajst jajčec, oplodila so se samo tri. Kaj

je vzrok tega? Ne vemo. Razvija se samo eno. Zakaj? Ne vemo. Na kakovost ne moremo vplivati. Koliko časa se že trudita? Štiri leta. Poglejte, koliko menstruacij ste imeli v tem času. Toliko jajčec, ki bi se lahko oplodila, pa se ni nobeno. Zakaj? Ne vemo. Od zadnje oploditve je preteklo leto in pol. Osemnajst menstruacij, osemnajst jajčec, pa se ni nobeno oplodilo.«

Solza, ki je ne morem več zadržati, si utre svojo pot. V tem prostoru, polnem instrumentov, dejstev in hladnega razuma, se je sramujem. Upam, da je ni nihče opazil.

Po krajšem premoru dr. Reš nadaljuje. »No, embriolog pravi, da je zarodek lep. Bomo videli. On ve, on to spremlja. Primerja zarodke in spremlja, katere ženske so nato rodile.«

Embriolog v tistem trenutku pride iz sosednje sobe. Verjetno je ujel moj pogled. Pogled poln prošnje, naj mi da kanček upanja. Sočutno me pogleda. Kot bi razumel, pokima in reče: »Lep zarodek je, skoraj blastocista.«

Niham med tem, ali bi se oklenila tega žarka upanja ali naj se raje utopim v žalosti. Na ta dan, ki naj bi bil prvi dan moje nosečnosti, izberem padec v žalost. Medtem ko mi zdravnik vstavlja zarodek v maternico, ta hram ženskosti, moja duša krvavi. Vem, zgodba se ponavlja. Vse to sem že doživela.

Hitro opravi. »Lahko se oblečete,« so njegove naslednje besede. Zarodek je vstavljen v maternico. Andrej me stisne za roko. »Miška, zakaj jokaš?« Ni mogel vedeti, kakšen poraz sem doživela. Vedel je, da transfer, kot se uradno reče vstavitvi zarodka, ne boli kot punkcija, ko ti prodirajo v jajčnike in pobirajo jajčeca. Vem, kakšen bo izid. Če bi bilo več jajčec, če bi bilo več zrelih, več oplojenih, več močnejših, bi morda verjela v drugačen izid, kot sem ga že doživela. Tako pa ...

Stisnem ustnice in se skušam nasmehniti. Vrne mi nasmeh, poln upanja. Odidem v kabino, on pa se, kot vedno,

malo pošali z zdravnikom. Vedno sta si bila všeč. »Tokrat pa bo, a ne?« reče Andrej.

»Saj veste, možnosti so petindvajsetodstotne,« je kot že večkrat povedal zdravnik.

»Zdaj sva že četrtič, štirikrat petindvajset je pa sto,« je duhovit Andrej. Dr. Reš se nasmehne, to lahko čutim v kabino.

Ko sem oblečena, se usedeva, doktor pa natisne izvid s fotografijo vstavljenega zarodka in drugimi informacijami. Ponovno mi je razložil postopek jemanja prometriuma in aspirina.

Verjetno me še ne boli dovolj, saj hočem še. In vrtam. Hkrati že vem, kaj bo povedal. »Kako je to mogoče?« ga vprašam. »Bi morda lahko vplivalo neskladje krvnih skupin? Jaz sem namreč B negativna.« Vse teorije so mi bile znane, vse sem že preizkusila. Ne vem, kaj sem pričakovala od zdravnika. Dobila sem natančno tisto, kar sem iskala.

Z vsako besedo me je bolj dotokel. To ni bil njegov namen. Nizal je kruta dejstva. »Poglejte, jaz sem zelo neuspešen v svojem poklicu. Tako malo odstotkov možnosti imamo za dober rezultat. Če bi bil na primer mehanik, bi bil gotovo bolj uspešen. Tako pa nisem. Otrok ne znamo delati. Lahko pomagamo, a pogledjte, kaj vse smo že poskusili. Kolikokrat, pa neuspešno. Ženske vaših let imajo običajno ravno nasprotno težavo. Uporabljati morajo zaščito, paziti, včasih tudi to ne pomaga, delajo splave. Na srečo je večina žensk drugačnih od vas, sicer bi že zdavnaj izumrli! Krvne skupine v tej fazi nimajo nobene zveze. Pogledjte, tudi rase se mešajo. Pri vas je drugačna težava. Ne vemo, kakšna.«

Vse bolj se sesuvam vase. On pa nadaljuje: »Kakovosti jajčec ne moremo preveriti. Pogledjte, ženske, ki jim ne uspe zanositi in so že mimo najplodnejših let, se odpravijo na Češko po jajčeca. Dobijo jajčece mlade, preverjeno plodne ženske. Uspešnost je skoraj stoođstotna.«

Vsa zabuhla od solz odidem iz ordinacije v Postojni. Tokrat me ne skrbi, kaj si mislijo drugi čakajoči pari. Verjetno imajo podobne zgodbe, nikoli jih nismo delili, vsak zase smo čakali, le s pogledi smo vedno pospremili odhajajoči par. Včasih je bila bolečina vidna, sploh po punkciji, ko je kakšna ženska težko stopala, druga je bila bleda, po transferju pa se je kakšen od parov celo veselo sprehodil iz ordinacije. »Verjetno je bilo veliko jajčec oplojenih in se lepo razvijajo. Mogoče jih bo dovolj še za 'zmrznjenčke',« smo si mislili čakajoči. Vedela sem, da so me tudi tokrat spremljali številni pari oči. A mi ni bilo mar. Samo čim prej sem hotela ven.

Na stranišče vseeno ne grem. Očitno kanček upanja le še tli v meni. Poln mehur je bil priporočljiv za transfer, tako naj bi se zarodek bolje prilepil na steno maternice, po postopku pa je šla ženska lahko na vece. A ker sem se v svojem vnaprej načrtovano pozitivnem scenariju odločila, da je bolje, da tiščim še nekaj časa, da se bo zagotovo dobro prilepil, tokrat nočem na stranišče. V mojem scenariju je bilo tudi držanje nog v zraku. Skrbno sem načrtovala vsak korak. Zdaj je kazalo, kot da je vse zaman, a noge vseeno dvignem na armaturno ploščo, naslonjalo sedeža pa poležem. V takšnem položaju ostanem vse do Novega mesta.

Na moj, skrbno načrtovani, najlepši dan, prvi dan moje nosečnosti, padam v globoko žalost. Dobro, da niso vse ženske kot jaz, če ne bi izumrli, je rekel. Pa kaj je narobe z mano? Vsi delčki, ki sem jih skrbno zložila v ta mozaik tokrat-bo-pa-uspelo poskusa, razpadajo.

Na neki točki postane bolečina tako domača, da začneš vrtati še globlje. V nekem trenutku prav *paše*, da se niti, ki si jih trdno držal v rokah, strgajo. Pred očmi se mi začne odvijati film dosedanjih neuspešnih poskusov umetne oploditve. Upanje, padec, upanje, padec. Pa ponovno, z še več

upanja, z neskončnim prepričanjem, pa spet padec. Tisoč vprašanj, kaj lahko še storim.

Živimo v kulturi, v kateri je zdravje naša odgovornost. Če kje zaškripa, smo zagotovo soodgovorni. Nezdravo življenje, napačna prehrana, premalo gibanja, preveč stresa? Kriv si! Nekaj delaš narobe! Sistematično sem se lotila vseh področij. Sedaj sem živela zdravo po vseh teorijah, po vseh parametrih. Le kaj bi še lahko storila?

Čutim, da moram še globlje zariti v rano, ki se je na široko odprla. Mislim, da sem storila vse, kar sem lahko. Bila sem pri bioenergetikih, pila sem informirano vodo, slikala avro, zdravili so me z bioresonanco, s katero so mi odpravljali vse od kandidate, parazitov, težkih kovin, pa do travm iz preteklosti. Refleksoterapevt mi je po stopalih ugotovil, da sem čisto sesuta, ter pripomnil, da se to za tako »rasno kobilico« ne spodobi. In sva začela sistematično čistiti in krepiti vse od vranice, žolča, črevesja, limfe, pljuč, jajčnikov. Najprej sem se prehranjevala v skladu s krvno skupino, nato pa drago plačala testiranje intoleranc. In sem se prehranjevala glede na to, kar je ustrezalo moji krvni sliki. Že skoraj eno leto sem bila na dieti proti kandidi. Alkohol se nisem pritaknila. Uf, bog mi je priča, da mi je na začetku kakšen kozarček vina pri jedi ali v družbi zelo manjkal. A se nisem dala. Superživila? Vsa sem imela. Za razstrupljanje, za krepitev, za izboljšanje hormonske slike, za duševno ravnovesje, lepoto in še kaj. O njih sem vedela vse, znala sem jih uporabljati, kombinirati, še več, izobrazila sem se in postala supernutricionistka z licenco. Vedela sem, ob kateri uri je aktiven kateri organ in v katerem letnem času se mu je treba še posebej posvetiti. Testirati sem si dala vse hormone – od estrogena, progesterona, ščitničnih hormonov do kortizola –, če bi bil morebiti kriv stres. In nato izvedela, da je z mojimi hormoni vse v redu. Če ne bi bilo, sem vedela tudi vse o

bioidentičnih hormonih. S kolonohidroterapijo so mi prečistili črevesje, in sicer tako, da so mi vanj počasi vlili dvajset litrov vode in ga popolnoma očistili. Ve se, tam je leglo vseh tegob. Pretapkala sem vse, kar me je v preteklosti prizadelo in bi lahko povzročalo čustvene zastoje. Izvajala sem Savinino obrazno jogo, da bi vplivala na pomembne žleze in uravnavala hormonsko sliko. S tem razlogom sem si tudi redno masirala prsi. Zdravnik kitajske medicine je v moje telo zabadal drobne iglice, da bi v telesu vzpostavil ravnovesje, patri z Olimja pa so mi pošiljali zdravilna zelišča. Naštudirala sem tako našega patra Ašiča, ki je za plodnost prisegal na krvomočnico, kot Alfreda Vogla, ki je predlagal povečan vnos vitamina E, predvsem z olji iz pšeničnih kalčkov. Naučila sem se diagnostike obraza in ugotovila, da imam v sebi preveč ognja, ki nato pogasi vodo, ki je potrebna za dobro ledveno energijo, ta pa je nujna za plodnost. Imela sem zelo močno jetrno energijo. Pogosto sem prižigala ogenjčke v sebi, a sem se z jogo in meditacijo redno umirjala. Tekla sem, planinarila, počutila sem se močna, čvrsta in fit. Res je, nisem izvajala posta, čeprav sem resno preišljevala, da bi se priključila skupinskemu postenju. Ker sem bila vedno vitka, zdrav način življenja pa me je še oklestil na skromnih petdeset kilogramov, sem menila, da mi izguba še dodatnih kilogramov ne bi dobro dela.

Zadnje čase sem tudi zelo veliko molila, boga sem prosila, naj nama nakloni otročička.

Kaj bi še lahko storila? Ljubi bog, kaj bi še lahko storila? Katere lekcije še nisem osvojila? Česa se moram še naučiti? Zakaj?

Ali ima vse to sploh smisel? Ali sploh kaj pomaga? Mogoče bi se morala preprosto predati, sprijazniti ...

Andreju rečem, naj takoj ustavi v trgovini. Ko vstopiva v trgovski center, v porog vsem mojim poskusom in teorijam

opazim nekaj nosečnic in mladih mamic z otroki. »Poglej, te ženske niso popolnoma nič spremenile svojih življenj. Živijo nezdravo, pijejo kokakolo in uživajo belo moko, kadijo, med njimi so tudi alkoholičarke, takšne, ki se drogirajo, doživljajo travme, pa vseeno zanosijo. Kako je to mogoče? Jaz se pa tako trudim, storim vse, kar je mogoče, pa mi ne uspe. Zakaaaaaj?«

Moja žalost se sprevrča v jezo. Poleg tega komaj hodim, saj imam še vedno poln mehur.

»Po kaj sva sploh prišla?« vpraša Andrej. Čuti, da bi lahko vsaka napočna beseda povzročila eksplozijo.

»Po Milko in čips!« rečem ostro.

Začudeno me pogleda, a ne reče nič. Prej sem prisegala le na vsaj osemdeset, če ne kar stoo odstotno kakavovo čokolado, čipsa pa se nisem dotaknila, zdi se mi, že stoletja.

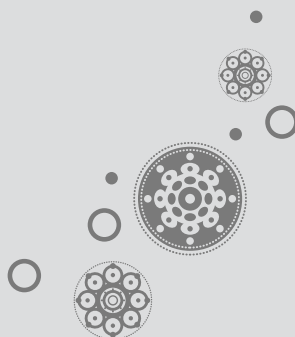
Doma zmažem lep kos Milke in celo vrečo čipsa. Ležim na kavču, končno s praznim mehurjem. »Prav briga me za ves *cukr* in vse monoglutamate!« zakričim. Če mi po kakšnem čudežu le uspe, bo prva hrana, ki jo bo zaužil moj otrok, Milka in čips, kljubovalno pomislim. In se ob tem celo nasmehnem.

Potem se naslonim nazaj, zaprem oči in pomislim na to, kako se je vse skupaj sploh začelo.

Prvi del

PROJEKT OTROK

DAJVA!

»Misliš, da sva že pripravljena na otroka?« vprašam Andreja. Objeta leživa na najini novi postelji, v najinem novem stanovanju, kjer je vse najino in vse novo.

»Sva,« odgovori kratko.

Zanj je tako preprosto. *Sva*, je vse, kar reče. Zame *sva* pomeni, da se mi je svet obrnil na glavo. *Nisem, ne, ne še*, so bili vedno moji odgovori. Od kdaj že?

* * *

Morda je bilo proti koncu osnovne šole, ko smo izpolnjevali razne teste, med njimi je bil tudi vprašalnik o vrednotah. Kaj je za nas najbolj pomembno, česa si želimo? Nisem oklevala. Največje število točk sem pripisala delu in karieri. Materialne dobrine in denar mi niso bili tako pomembni, že takrat pa me je vlekla želja po uspehu in samodokazovanju. Bila sem iz delavske družine, otrok staršev, ki so svojim otrokom želeli boljše življenje. »Le pridno se uči, da ti ne bo treba delati kot nam.« In sem se. Dobro mi je šlo, zato so se želje hitro spremenile v napovedi: »Iz nje še nekaj bo. Ona bo nekaj višjega.« Že v osnovni šoli sem vedela, da hočem pri izobrazbi do najvišje stopničke in v karieri na uspešen položaj. »Mogoče bo učiteljica ali bo v kakšni pisarni,« je sosedom razlagal

oče. »Zakaj pa ne bi bila kar direktorica?« sem ga vprašala jaz. »Lahko boš, kar koli boš želela. Samo pridno se uči.«

Ne, želja po ustvarjanju lastne družine ni nikoli spadala med moje prioritete, med moje vrednote. Tudi v najstniških letih se to ni spremenilo. Kljub temu da je mami menila, da sem divja in uporniška, šola nikoli ni trpela. Moji cilji so bili jasni. Hodila sem na zmenke, se zabavala, a nikoli ni bilo fanta, ki bi me lahko pritegnil v resno razmerje. Niti pomislila nisem, da bi se po srednji šoli zaposlila in si ustvarila družino. Na bruhanje me je silila že sama misel na to. Prezirala sem podobo žene. Ženska, ki zgolj rojeva in vzgaja otroke ter streže možu, se mi je zdela manj vredna. Veliko manj vredna. Otroke ima lahko vsak!

Tudi če mi je kdo to omenil pet let kasneje, pri dvajsetih, je bilo moje stališče enako neomajno. Niti slučajno! Jaz in otroci, družina? *No way!* Toliko moram še doseči, toliko videti, doživeti.

Tudi pet let kasneje je bilo še vedno enako. Takrat sem bila že v službi in niti približno še nisem bila pripravljena na družino. Z Andrejem sva bila že par, lahko sem si že predstavljala, da bi bila žena – ne tipična, temveč sodobna, enakopravna partnerica. Mama? No, otroci lahko počakajo, uspešne ženske jih imajo tudi kasneje. Najprej se moram dokazati, napredovati in še toliko doživeti. Še vedno sem imela občutek, da se z otroki življenje v bistvu konča. Pa ne samo to. Sploh mi niso bili všeč! Nisem vedela, kako bi se obnašala v njihovi družbi, kaj bi se pogovarjala z njimi, ni se mi ljubilo ukvarjati in igrati se z njimi. Najhujše je bilo, če je kakšna prijateljica na srečanje prišla z otrokom. Seveda ga nisem mogla spregledati. Seveda sem ga hvalila. In se na vse kriplje branila, da bi ga prijela v naročje, v kar so me vedno silile. Ko je kakšna sodelavka, ki je bila na porodniški, prinesla v službo pokazat svojega otročiča, so se vsi zgrnili

okrog njega, se mu smehljali in popačeno govorili z njim, jaz pa sem, čeprav sem se smejala, hkrati iskala priložnost, da se umaknem. Ne, otroci mi nikoli niso bili preveč všeč. Šele moja nečaka, ki ju imam srčno rada, sta omehčala ta odnos. A sem vseeno vsakič čutila olajšanje, ko sem zaprla vrata za njima in se v miru ulegla na kavč.

* * *

Še pet let kasneje, sedaj, pri tridesetih, imam občutek, da bi bilo primerno, da si začneva ustvarjati družino. Sprašujem se: *Si tega želim?* Vsekakor si želim biti z Andrejem. *Si želim otrok?* Mislim, da je zdaj primeren čas. *Si želim?* Pravijo, da če enkrat razmišljaš o tem ali je pravi čas, potem je že pravi čas. *Si želim?* Pravijo, da te šele otrok naredi mamo v vseh pomenih besede. Ko bom imela otroka, mi bo verjetno všeč biti mama. Upam.

Zdaj je primeren čas. Do kdaj pa naj čakam?

Uspeh, kariera. Že v osnovni šoli. Sem to res jaz? So bile to sploh moje sanje? Bi lahko to bila samo pričakovanja drugih? Neskončna želja po potrditvi, po izpolnitvi želja staršev? Sem še vedno punčka, ki si želi, da jo oče pohvali, ker je dosegla več, kot je on sploh pričakoval?

Če gledam nazaj, se mi zdi, da so starši verjetno želeli samo, da bi mi šlo bolje kot njim. Nobenih pritiskov ni bilo, samo želja. Sem jo vzela preveč zares? Zakaj mislim, da je imeti diplomo več kot imeti otroka? Da je to večji dosežek? Zakaj vedno čutim, da hočem več?

Bila sem, kar sem vedno hotela biti. Sodobna ženska. Ni-sem edina. Veliko nas je, cele generacije. Mlade, lepe, močne, neodvisne, uspešne, emancipirane, enakopravne. Povsod smo. Lahko nas srečate na jutranjem teku. Oblečene smo v tesno prilagajoče pajkice in majico, ki je iste znamke

kot pisani športni copati na nogah, lasje so speti v čop in plapolajo v ritmu teka. Lahko nas srečate na jutranji kavi. Oziroma bolj težko, vedno vzamemo tisto za s seboj. Takrat smo že v visokih petah in dobro krojenem kostimu. Morda se vidimo popoldne, ko nakupujemo ekološko zelenjavo, proti večeru, ko s prijateljicami posedamo ob kozarcu vina, ali še bolje ponoči ob koktajlu v katerem izmed aktualnih lokalov. Lasje so zdaj spuščeni, make up popoln, obleka še bolj prilegajoča.

Nismo kot naše mame. Prisegle smo si, da se ne bomo zapustile, da bomo vlagale vase. Telesa imamo čvrsta, kljub temu pa nikoli nismo čisto zadovoljne s seboj. Če bi bile, ne bi bile dobre potrošnice. Kupujemo izbrano hrano, kozmetiko, oblačila. Obiskujemo fitnes, tečemo, izvajamo jogo, redno smo pri frizerjih, na negi obraza in depilaciji. Nekatere imamo redno zaposlitev, druge so samostojne podjetnice, umetnice ali kako drugače shajajo iz meseca v mesec. Nekatere so samske, druge ne. Vse pa smo pri tridesetih brez otrok. Glede partnerstva imamo zelo visoka pričakovanja in zahteve. Z moškimi smo redko popolnoma zadovoljne. Imamo pač svoje standarde. Mislimo, da smo jih s tem, da smo prilezle do tukaj, zaslužile.

Če bi me pri dvajsetih kdo vprašal, kaj bi storila, če bi zanosila, bi brez pomisleka odgovorila »splav«. Ne bi se poglobljala v ideološke razloge za in proti, ne bi razmišljala o tem, kakšen je videti otrok v dvanajstem tednu nosečnosti. To bi storila, da bi ohranila svojo vizijo uspešne sodobne ženske. Nič se ne sme zalomiti!

Pri tridesetih razmišljam, da bi bil mogoče že čas, da le začnem razmišljati o tem. Sama bi se sicer še gnala naprej, vedno naprej, a vem, da je nekje vmes prelom, ko mlada ambiciozna ženska postane rahlo otožna, včasih celo depresivna, saj čuti, da ji je mladost ušla. Ko hlasta po minulih letih z

napeto kožo in dvignjenimi prsmi, se zaveda, da so najboljša leta morda že mimo. Kdaj? Kje je bila prelomna točka? Je z njo odšla tudi možnost, da bi bila še kaj drugega kot samo lovka na naslednjo stopničko? Kljub slavljenju neodvisnosti in sodobnosti si pri štiridesetih-in-še-nekaj nisem želela biti sama in žalovati, ker mi je odbila biološka ura.

Kako nepravilna je ta ura! Najbolj plodne smo takrat, ko sploh še nismo pripravljene na materinstvo. Ko končno doštudiramo, najdemo očeta svojih otrok, službo, imamo stanovanje in napredujemo, pa ura že odšteva.

Če bi le lahko zaupale toku življenja, da se bo vse uredilo, tudi če bi imele otroka pri triindvajsetih. Če bi le lahko! A ne moremo. Svoje življenje preveč trdno nadzorujemo.

* * *

V določenem življenjskem obdobju je treba opraviti določene zadeve. Spomnim se, da so bili v osnovni in srednji šoli največji frajerji tisti, ki jim ni bilo mar za šolo, ki so izostajali od pouka, popivali in kasneje morda celo opustili šolanje. Mi, bolj pridni, nismo bili preveč zanimivi. Enega teh frajerjev sem pred dnevi srečala na pošti. Ni imel več usnjene jakne, bulerjev, cigarete v roki in ukora pred izključitvijo v žepu. Bil je v umazanem delavskem kombinezonu. Plačeval je visoko položnico za večerno šolo. Srednjo. Najprej je ob delu končal poklicno šolo, zdaj pa bo, če bo sreča mila, tehnik. Bil je utrujen, težko fizično delo in nizka plača sta ga izčrpavali. Nič več ni bil frajer. »Le kje sem imel glavo, le kaj sem razmišljal?« mi je rekel. »Upiral sem se sistemu, zdaj pa sem njegov najnižji člen.«

Da, v določenem obdobju je določene stvari pač treba dokončati, sicer nas kasneje to lahko drago stane. Tudi v partnerstvu. Če ne stopiš korak naprej, greš lahko nazaj. Sva

midva zdaj na tej točki? Morava stopiti korak naprej? Ženske vse razmislimo, analiziramo, načrtujemo.

* * *

»Si prepričan glede otroka? To je kar precejšnja odgovornost. Za vse življenje. Misliš, da boš dober očka?« nadaljujem.

»Vse bo v redu,« odgovori optimistično in me toplo pogleda v oči.

Vidi, da z odgovorom nisem zadovoljna. Pričakovala sem obširnejšo razpravo.

»Glej, teh stvari ne bi rad načrtoval. Ko bo, bo,« je spet kratek.

Da, ampak nekdo jih mora načrtovati!, pomislim. Kar tako se nič ne zgodi. *Nema sreče, dok je ne namestiš!* Pomislim na prijateljico Natašo, vsak dan se skupaj voziva v službo. »Moške je glede družine treba malo usmerjati,« mi je nekoč rekla. »Moj Matej je res zlat. Imava krasen zakon, dva otroka. Jaz sem si vedno želela poroke, velike družine. Imela sem jasne cilje. On pa ne. Če bi ga spraševala, kaj si želi, bi rekel, da še ne ve, da se še ne mudi, da bo že. Njemu je bila dovolj služba in njegova delavnica. Če ne bi jaz vzela stvari v svoje roke, bi še zdaj bil samo tam. Glede družinskega življenja pač ni pobudnik. Včasih me je to celo motilo, zdaj pa vse bolj ugotavljam, da je tako čisto v redu. Je pač tako, kot se jaz odločim. Samo zapakirati moram to v skupno rešitev, pa je mir,« nasmejjano sklene.

V bistvu res ne vem, zakaj ga sprašujem, ali bo dober očka. Vem, da bo. Poznam ga. In sebe tudi. Želela bi si zagotovila, da bo vse v redu, občutek varnosti. Glede velikih odločitev nisem spontana. Premislim jih, načrtujem, po možnosti imam pripravljen še plan B. Do sedaj mi je šlo še vedno vse po načrtih. Kot sem bila naučena, sem pridno, brez večjih

odstopanj, dokončala študij, ves čas vmes tudi delala in se nato, po določenem času iskanja redne zaposlitve, tudi zaposlila. V službi sem dobila dovolj priložnosti, da sem se lahko izkazala in tudi hitro pridobivala odgovornejše naloge. Andrej mi je v navalu spontanosti večkrat rekel: »Daj, vrzi te tabletko stran, pa bova videla, kaj bo.« Takrat sem se samo smejala, nisem bila niti prepričana, ali misli resno, niti nisem bila še pripravljena na to. Zdaj mislim, da sem. Imam Andreja, službo, stanovanje. Mislim, da sva pripravljena.

»Dobro, potem pa dajva, imejva otročka! Ko bo, pa bo, kot si rekel!« rečem.

»Ampak samo če bo luštkan po tebi,« se smeji Andrej. Vidim, da se veseli.

UF! PA KAKO JE TO MOGOČE?!

»Kaj pa, če sem noseča?« ga vprašam čez en mesec. Trideset let imam! Ravno prav za nov korak v življenju. Maj je, narava se razcveta, jaz tudi. V naravi vse kipi od življenja, v meni tudi ...

Ampak še prej si zaslužim dober žur!

Neskončno se veselim zabave, ki jo je za najin rojstni dan pripravil Andrej. En mesec je razlike v najinih rojstnih dnevih; jaz ga imam maja, on junija. Let vmes sploh ne opazim več.

»O, super!« odgovori sproščeno. Ni sicer takoj skočil do stropa, ampak v redu.

»Ne razumeš. Če sem noseča, ne smem ničesar popiti. In to na lastnem žuru. To je pa res bedno. Pa še vsem bo takoj jasno, da se nekaj dogaja.«

»Zakaj pa misliš, da si noseča? Misliš, da bo takoj uspelo?« ga vseeno zanima.

»Zdrava sem, plodna, v najboljših letih,« vstanem in se šopirim po sobi. Njegovi dvomi me čudijo. »Ni razlogov, da ne bi zanosila. Menstruacije imam redne, natančno vem, kdaj imam plodne dneve.«

Preverjam, ali že čutim kakšen znak nosečnosti. Hm, slabo mi ni, toda teh težav nimajo vse ženske. Imam rahlo boleče prsi. To bi lahko pomenilo nosečnost. Drugih znakov ne poznam. Moram jih preveriti na spletu. Jutri.

»A tako to gre? Samo od tega je odvisno?« Njegovo zanimanje je iskreno. Kot moški se ni obremenjeval s podrobnostmi.

»Nekatere ženske imajo res težave, ampak jaz jih nisem imela nikoli. Tudi noseča bom kmalu! Če že nisem. Joj, kako bom zdaj združila žur in nosečnost?«

»Ne vem, ali je res tako preprosto. Ne moremo sami določati, kdaj se rodimo in kdaj umremo. Ko bo prišlo, bom vesel, mislim pa, da razen tega, da se trudiva v tej smeri, na to ne moreva bistveno vplivati.«

»Kako ne moreva? Zakaj pa je potem na spletu nešteto kolektarjev, s katerimi si izračunaš natančen čas ovulacije? Znanost je že vse raziskala, nič ni več prepuščeno naključju.«

Andrej utihne, očitno presodi, da je nadaljnja razprava na to temo nepotrebna.

»Ampak če sem noseča, bi otroku resno škodovalo, če bi pila. Prvi tedni po spočetju so zelo pomembni.« To je vendar področje, ki ga že po naravi bolj obvladam kot on, bom že vedela.

* * *

Seveda sem spila kar nekaj. Kako ne bi. Moj žur, moji ljudje, moj dragi. Vse *perfekt!* Čez kakšen teden, do dneva natančno, pa sem dobila tudi menstruacijo.

No, seveda, saj večina parov potrebuje par mesecev, da se prime. Bo že, sem govorila sama sebi. In že računala, kdaj imam naslednjo ovulacijo.

* * *

Naslednji mesec sem na poti iz službe kupila steklenico do-brega vina in med vožnjo razmišljala, kako bom Andreju povedala, da sem noseča. Najprej bova pojedla, potem mu bom povedala. Ali bi raje kar takoj? Se bom lahko zadržala?

Kaj bom rekla? Postal boš očka? Veš, zdaj bo pa treba urediti še tisto sobo, ki je še nisva? Ali bom samo rekla: Andrej, noseča sem. Ali naj ga kar takoj pokličem in mu povem? Kar predstavljam si, kako bo vzhičen. Testa sicer še nisem opravila, a sem ga imela v torbici, jutri zjutraj ga bom, si obljubim. Ampak menstruacija mi zamuja že dva dni, mogoče že tri. To je to!

* * *

Ko sem prišla domov, Andreja še ni bilo. So pa bile že prisotne krvave lise na spodnjih hlačkah. Spet sem dobila menstruacijo. Uf! Pa kako je to mogoče? Kot žensko, ki je imela vse niti življenja v svojih rokah, me je to neskončno jezilo, razočarana sem bila nad neuspehom. Kako je to mogoče? V čem je težava? Kaj naj zdaj storim, da bom to popravila? In kdaj mu bom zdaj lahko končno povedala, da bo postal očka?

* * *

Naslednjega pol leta nisva zamudila nobenega plodnega dneva, to so potrdili tudi ovulacijski testi. Ugotovila sem, da se bo tega »projekta« očitno treba lotiti bolj temeljito, kot sem si predstavljala na začetku. A imela sem cilj in namerala sem ga uresničiti.

Stvari bom vzela v svoje roke!

Takoj sem se zakopala v raziskovanje možnih vzrokov. V Google sem odtipkala *težave pri zanositvi* in upala na kakšen učinkovit namig, nasvet in rešitev. Uf, koliko zadetkov! Ne bom preveč brala o tem, sem bila odločna. Saj nimava težav. Samo tole preberem ...

In takoj padem notri. Težave ima lahko ženska, moški ali oba, piše. Pri ženskah so najpogostejše težave policistični

jajčniki, endometrioza ali neprehodni jajcevodi. Za nič od tega še nikoli nisem slišala. Težave bi lahko imela še, če bi bila predebela, prestara, imela kakšno bolezen ali jemala antidepressive in steroide. Drugo skupino vzrokov takoj izključim. Mogoče pa vzrok tiči v *poli... (kaj?)* jajčnikih ali endometriozi. Hm, berem naprej. Tudi moški niso izključeni. Imajo lahko premalo ali nič semenčic, lahko pa so te tudi slabe kakovosti.

Takoj moram h ginekologinji, sem odločna. Če imam katero od naštetih težav, jo je treba rešiti čim prej.

»Kot kaže ultrazvok, je vse v najlepšem redu,« mi reče čez kakšen mesec, ko sem prišla na vrsto. Ker sem jo obiskala ravno v času ovulacije, je potrdila, da je tudi ta lepo vidna.

Takoj pokličem Andreja.

»Vse je okej,« mu povem, ko stopam skozi vrata zdravstvenega doma.

»No vidiš, saj sem ti rekel,« odgovori.

»Zdaj moraš pa še ti na pregled. Spermigram ti bodo izdelali,« rečem in upam, da bo za to.

»Kaj mi bodo?!«

Vedela sem, da bo ugovarjal, a čez kakšen dan bo že popustil. In tudi je. Spermigram je pokazal, da je stanje njegovih plavalcev v redu.

»No vidiš, saj sem ti rekel,« je imel spet priložnost ponoviti. »Počakati morava, pa bo,« je pospremil izvid. Moji možgani pa so brenčali: »Kaj pa zdaj? V čem je potem težava? Kaj naj storim?«